

خانه های لرزان از نگاه قرآن

بررسی عوامل و زمینه های فروپاشی خانواده

نادیده گرفتن حقوق یکدیگر

نظام خانواده همانند سایر نظام‌ها دارای قوانین ویژه و حقوق متقابل اعضای آن است اگر اسلام برای مرده حقوقی را در کنون خانواده منظور کرده است بی‌زن نیز همبازاری قائل می‌باشد.

رعایت متقابل حقوق زن و شوهر در طی مسیر سعادت برای هر خانواده‌ای ضرورت دارد. اگر یکی از طرفین از انجام وظایف خود کوتاهی کند یا بیش از محدوده اختیارات خود قدم بردارد یا اینکه برای خود حقوق بیشتر طلب نماید سکون کشتی خانواده متلاطم شده و در گرداب اختلاف خواهد افتاد. این از همان روز نخست دختر و پسر جوانی که با همسر دیگر بدان وصلت می‌بندند حقوق و وظایف هم‌دیگر را می‌شناسند و با ایمان و اعتقاد راسخ در رعایت حقوقشان تلاش نمایند. هیچ وقت دچار ناراحتی و گرفتاری‌های خانوادگی نخواهند شد و زندگی آرام و توأم با سعادت و خوشبختی را در پیش رو خواهند داشت. صفا و صمیمیت، محبت و آرامش و خوشبختی در کرب و شناخت و رعایت حقوق متقابل زوجین است. اساس بنیان زناشویی مفادی عمده به این حقوق است و مسلمان هر کجا عهد و وفای خود را فراموش نمی‌کند.

زنی که به مردی وصد می‌بندد ضمن ورود به یک زندگی

زن و شوهر هم باید عیب‌های همدیگر را ببخشند. هیچ یک از دارائی‌ها و اموال افراد مثل لباس به انسان نزدیک نیست. در زندگی مشترک خانوادگی هم کسی مانند زن و شوهر به همدیگر نزدیک و محرم اسرار همدیگر نیستند.

با این بیان شیوا و جذابی که قرآن کریم در مورد اساس خانواده و زندگی مشترک دارد ممکن است همین پیوند مستحکم خانواده بنا بر علنی در آستانه جدائی و از هم گسیختگی فرار گیرد. ما در این نوشتار به برخی از این عوامل و زمینه‌های تزلزل تضعیف و فروپاشی ارکان خانواده از نقطه نظر آیات وحی می‌پردازیم.

افشای اسرار خانوادگی

حفظ رازهای پنهان خانواده وظیفه هر زن و شوهری است و اگر زن به مردی تنگدین و ظیفه‌خیز خانوادگی را رعایت کند باید منتظر عواقب اسف‌بار و دردناک آن باشد. اساس خانواده، اموال خان، وجود خود زن و فرزند همه امانت‌هایی هستند که زوجین باید با تمام وجود از آن پاسداری کنند و هر دو با رعایت حقوق شرعی و قانونی و رفع نیازهای همسر از آن امانت‌هایی محافظت کنند.

در روانی آمده است که شخص را نمی‌توان آسین واقعی دانست مگر اینکه در پاسداری از نفوس و توأمیس و اسرار مردم مانند نری خود را نشان دهد.

در هر صورت اگر اسرار خانوادگی به بیرون از منزل منتقل شود و اختلافات جزئی که می‌تواند در مدت کوتاهی با عفو و مدارا حل و فصل گردد به گوش دیگران برسد بنیان خانواده را تضعیف خواهد کرد.

زنان صالح از آنهایی هستند که متواضعند و در غیاب همسر اسرار و حقوق او را مداخل حقوقی که خدا برای آنان قرار داده حفظ می‌کنند و در سوره بقره که زن و مرد را به منزله لباس همدیگر معرفی می‌کند یک‌از ویژگی‌های لباس که عیب‌پوشی و مداخلات از اسرار انسان است. این لباس را بی‌رحمانه از زن و مرد زلفشای رزهای خود پاره‌پاره کنند و عیب‌های همدیگر را ببخشند یکی از مهم‌ترین وظایف خود را در تکلیف برین بازشناسند انجام داده‌اند.

انتقال مسائل داخلی منزل به بیرون از خانه و باز کردن سفره دل نزد دیگران می‌تواند زندگی را با مشکلات فراوانی روبرو سازد.

* راستگویی از عوامل کار سازی است که زندگی را با صفا و شیرین می‌سازد.

جدید و کسب امتیازات و جایگاه ارزشمندتری در سازمان خانواده، وظایف و تکالیفی را نیز عهده‌دار می‌شود که کوتاه‌بینی از آن به گرفتاری و پشیمانی منجر خواهد شد. در اینجا به برخی از عواملی که در اثر کوتاهی زن به تیرگی روابط مناس می‌بخشد اشاره می‌کنیم:

ناقربانی

ستیزه‌بازی رساند سخن که زبان کند کاذب‌بوی کردن از آنجایی که خداوند تعالی طیف فطری و حقیقت زن و مرد برپوشیده و در تمام عرصه‌ها نسبت به هم مساوی است. مردان موهلتند که از همسران انسان اطاعت کنند. قرآن می‌فرماید: مردان بر سر بسند و تابعان زن هستند. به همین کاروان و

عدم توجه به آراستگی ظاهری

خانواده متعالیک همچنان را منزل کرده و به زمان مومن منور عادت آورده است. آنجا که در این خانه به ظاهر با دین و عبادت و تقوی و اخلاص و در حقیقت و جمود آئینی خودداری نمایند.

مردی که آراستگیش را به بیرون منزل ببرد و در منزل نزد همسرش همواره غسره و برآمده و نامنظم باشد مطمئناً به بین مستحکم خانواده لطمه رده و زندگی سعادت‌مندانه خود را دستخوش ناملایمات خواهد کرد. البته نظم و جمال ظاهری و آراستگی برای زن و مرد هر دو مناسب و لازم است. **سوءظن**

انسان مسلمان همواره در مقابل تواضع و انشاقانی که در زندگی اش می‌گذرد با روحیه‌ای خوشبینانه به آن برخورد می‌کند و خود را موظف می‌داند که نسبت به افراد و کارهای آنان نظر مثبت داشته باشد. و تا زمانی که خلاف آن ثابت نشده و دلایل روشن بر خطای او نباشد دست نیامده، او همچنان رفتار خوشبینانه‌اش را ادامه دهد. قرآن کریم مروت خود را از سوءظن نسبت به افراد را حذر داشته و می‌فرماید: ای کسانی که ایمان آورده‌اید از گمانه‌زنی‌ها بپرهیزید چرا که بعضی از آنها گناه و معصیت است.

دروغگویی و حیانت

صداقت و راستگویی از عوامل

سازگی است که زندگی را با صفا و شیرین می‌سازد. مردی که با همدیگر صادقانه برخورد نکنند اعتماد آنان از همدیگر سلب و روابط به سردی گراییده و کانون گرم خانواده تلاشی خواهد شد.

صفا و صمیمیت در برتو صداقت و راستگویی است. زن و مردی که با همدیگر صادقانه برخورد نکنند و از راه دروغ و پریب رفتار نمایند بالاخره روزی فاش شده و ارزش و جایگاه و در منزل اهل خانه متزلزل می‌شود و به مرور زمان مقام جویی، نافرمانی توسط همسر و فرزندانش اوج می‌گیرد. زندگی مشترک حضرت فاطمه و علی (ع) برای ما و تمامی نوجوانان مسلمان بهترین درس زندگی است.

زن و شوهر مسلمان در یک خانواده هم‌رنگ و هم‌دل می‌بمانند. پنهانکاری، دروغگویی در روابط آنان راه ندارد و زن را زدن خود را به طور شفاف و با صراحت بچیه در میان می‌گذارند و کاملاً به همدیگر اعتماد دارند و این حرکت از درس زندگی برای فرزندانشان می‌باشد.

توقعات بی جا

از عوامل مهم فروپاشی خانواده‌ها توقعات بی جا، چشم به جنسی و تقلید کورکورانه از دیگران است که در بیشتر واقع شجر به جدایی و طلاق می‌گردد. زن و مردی که همواره

بدون توجه به قدرت مادی و استعداد فردی و توانایی‌های ذاتی خانواده‌اش می‌تواند عمر نمی‌تواند زندگی آرام و راحتی داشته باشد چرا که دست بالایی دست همواره وجود دارد. انسان در مسائل مادی نمی‌تواند به آرزوهای خود توجه کند.

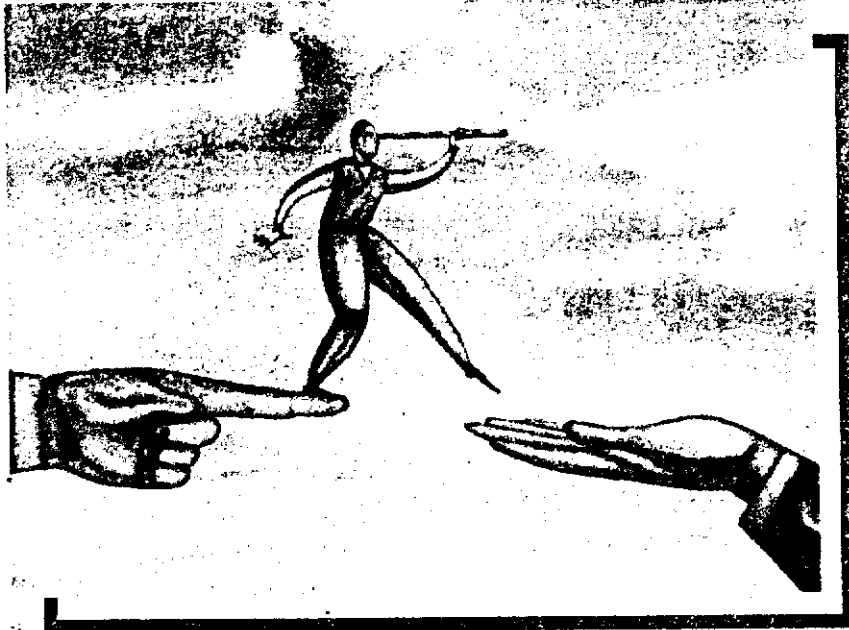
* آموزه‌های فرهنگ اسلامی به ما می‌آموزد که همواره در مقابل نعمتهایی که داریم شکر نموده و در مسائل مادی به طبقات پایین‌تر از خود نگاه کنیم.

شایسته‌ی بازو زمین پیشنهاد می‌کند. اگر در زندگی مشترک از ایجاد شکاف و اختلاف در روابط خود بر اثر اختلافات جزئی بیبه‌دسته‌باشید یک‌دور از خانواده‌شوهر و یک‌دور از خانواده زن انتخاب کنید و اگر این داور صلاحیت و تصمیم به صلاح داشته‌باشند خداوند آن را به این کار موفق می‌گرداند و همانا که خداوند دانا و آگاه است.»

عدم توجه به زمینه‌های اختلاف

یکی از نعمت‌های بزرگ الهی برای انسان استراحت و بازیابی آرامش است. اگر مردی در منزل آسایش و آرامش لازم را که برای ادامه زندگی لازم دارد باز نیابد، و روحی افسرده، انقباضی، ناراحت و اخلاقی تند و تیز خواهد داشت. همچنانکه زن نیز اگر امنیت، آسایش و رفاه نسبی را که برای یک بانوی مسلمان لازم است در زندگی مشترک احساس نکند وظایف یک همسر شایسته و مادر صالح برای خانواده را نمی‌تواند ایفا کند.

اگر زن و مرد شرایط جسمانی و زمینه‌های لازم از نظر جن و روان را در وجود همدیگر رعایت کنند بی‌تردید بسیاری از کشمکش‌ها و اختلافات ناشی از خستگی و افسردگی روحی حل خواهد شد. مرد عقل، هرگز ناراحتی‌های بیرونی از منزل را به داخل خانه نمی‌برد و کذب‌گویی غیبه‌گویی نیز خستگی‌ها و مشکلات داخل منزل را زمینه پرخاش و قیصر و احم قرار نمی‌دهد. افسی می‌گوید: روزی به خانه رفتم و دیدم همسر عصبانی است و بدون

چیت به من تندی می‌کند تعجب کرده، بعد بعدی چیزی‌اش باز شد و با ملایمت گفت: تو می‌دانی که من تر دوست دارم و به زندگی علاقه‌مندم، امروز در خوابی سرد، لباس بسته بودم و لباس‌ها چند بار روی زمین افتاده‌بود و بچه‌ها هم مرا آذیت کرده بودند ناخوشه عصبانی بودم و به شما تندی کردم. بعد از این بدان که عصبانیت من همیشه مختصر است، و ز شما ناراحت نیستم، هرگز خیال نکنی شما دوست ما را، شوهرش می‌گوید: من همه به او گفته‌ام پس بدان من همه گاهی اوقات تلخ می‌شود و به شما تندی می‌کنم این از روی عدم علاقه به شما و فرزندان و خانه‌ام نیست بلکه مشکلات بیرون مرا ناراحت می‌کند و ممکن است تلخ‌رویی که من بدان که عصبانیت من ناخوشه است و جدی نیست، و می‌گوید: از آن زمان بیش از ۱۵ سال می‌گذرد که من با تو و با هم‌گویی پیش آمده‌است، ما چه زیاده‌است که زن و شوهر همین زمینه‌ها را نیز تحمل کند و برخی‌های درونی‌اش را وسیله عصبانیت قرار ندهد.

غنی‌اع فرمود: انسان مؤمن در برخورد با اعضای خانواده و سایر مؤمنین چیزی‌اش خوش‌رو و گشاده‌است و آسوده و غصه‌اش را در دل دارد.

تهیه‌کننده: محمد انور محمدی
از مرکز فرهنگ و معارف تهران